

Lillhemtinpiha

Asemakaavan viitesuunnitelma, 15.12.2023

LUUTONEN PALOMERAS ARKKITEHDIT OY / INARO OY

Lillhemtinpiha

Tontin kehitystarkastelu 15.12.2023

↑ Lillhemtin tilan päärakennus
→ Aspelinin talo Kilossa

VIITESUUNNITELMAN TAVOITTEET JA REUNAEDOT

Espoon kaupunki tutkii Lillhemtinpihan alueen täydennysrakentamista. Suunnittelualueella sijaitsevien suojeltujen rakennusten muuttamista asuinkäyttöön on tutkittu aikaisemmassa vaiheessa. Tässä viitesuunnitelmassa on tutkittu Lillhemtinpihan täydennysrakentamista kolmella pientalolla, joista yksi on Aspelinin talona tunnettu historiallinen hirsi-rakennus, joka on suunniteltu siirrettäväksi alueelle Espoon Kilosta. Talo voidaan suunnitelmassa joko säilyttää paritalona, tai asunnot voidaan yhdistää. Loput kaksi rakennuspaikkaa on varattu erillispientaloille. Suunnitelmassa esitetyt ratkaisut perustuvat huolelliseen tonttianalyysiin ja Inaro Oy:n tekemiin maisemallisiin maankäyttösuosituksiin.

Tavoitteena on sijoittaa täydennysrakentaminen alueelle siten, että Lillhemtinpihan suojeltu ympäristö säilyttää ominaispiirteensä, ja korostaa kokonaisuuden asemaa alueella. Historiallisten arvojen lisäksi alueella on myös luontoarvoja. Sekä kulttuuri- että luontoarvojen takia luontevin paikka täydennysrakentamiselle on alueen länsireuna.

Suunnitelmassa Lillhemtinpihan lounaisrinne on jätetty avoimeksi, jolloin historiallinen rakennuskokonaisuus ja siihen liittyvä kulttuurimaisema nousevat esille alueen päänäkymissä. Lounaisrinteen edusta on todettu myös luontevimmaksi paikaksi uudelle ajoyhteydelle. Alueella sijaitseva kartanon vanhan navetan kivijalka on suojeltu voimassa olevassa asemakaavassa. Kivijalka säilyy osana yksityistä piha-aluetta, ja sen ympäristö tulee pitää avoimena.

Uudisrakennukset ovat kaksikerroksisia, harjakattoisia erillispientaloja, joiden kerrosala on noin 150 k-m² / talo. Siirrettävän Aspelinin talon kerrosala on noin 200 k-m², ja siinä on kaksi kerrosta. Autopaikkoja on kaksi jokaista asuntoa kohden. Osa paikoista on toteutettu kattamattomana tai katettuna maantasopysäköintinä ja osa autotallipaikkoina.

Uudisrakennusten muodot, materiaalit ja värit on suunniteltu perinteiseen kartanoalueeseen sopiviksi. Uudet volyymit täydentävät olemassa olevaa kulttuurimaisemaa sen sijaan, että ne kilpailisivat sen kanssa.

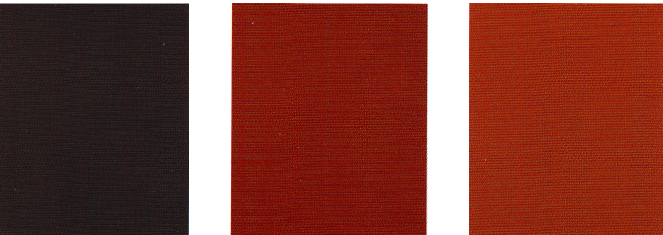
Valokuvat vuodelta 2020, jonka jälkeen ympäristöön on tullut uutta rakentamista.

Valokuvat vuodelta 2020, jonka jälkeen ympäristöön on tullut uutta rakentamista.

Valokuvat vuodelta 2020, jonka jälkeen ympäristöön on tullut uutta rakentamista.

PERIAATTEET

Uusien tonttien koot:	823 / 525 / 937 m ²
Tonttitehokkuus (e):	n. 0,18 / 0,28 (ilman talousrakennusta) / 0,21
Autopaikkojen määrä:	2 ap / asunto
Polkupyöräpysäköinti:	Omalla tontilla
Uudet rakennusoikeudet:	Uudet asuinrakennukset: n. 150 k-m ² Aspelinin talo: n. 200 k-m ² Talousrakennus: n. 35 m ²

ASUINRAKENNUSTEN MITOITUS JA MUOTO

Rakennusten jalanjälki:	Uudet asuinrakennukset: 8,5 m x 11,2 m Aspelinin talo: 9,5 m x 12 m Talousrakennus: 6,5 m x 7,3 m
Kerrosluvut:	Uudet asuinrakennukset: II (2/3)* Aspelinin talo: II (2/3)
Kattomuoto:	Asuinrakennukset: harjakatto, kaltevuus 1:2 Talousrakennus: harjakatto, kattokaltevuus 1:3

Rakennusten massoittelu mahdollisimman yksinkertainen.

JULKISIVUMATERIAALIT JA SÄVYT

Uudet asuinrakennukset: Pystysuuntainen laudoitus, esim. öljymaalattu höylälauta, sävy tumman ruskea tai lämmin harmaa, esim. umbran ruskea tai musta tervamaali. Kellarikerroksissa selvästi muusta julkisivusta erottuva käsittely, esim. harmaaksi maalattu tai puhdas-valubetoni. Puunväriset pinnat esim. katoksen ja räystäiden alapinnoissa, terassipinnoissa ja ikkuna käsittelyssä.

Aspelinin talo: Peiterimalaudoitus, punainen keittomaali.

Tehostevärejä voi käyttää esim. pääsisäänkäyntioivessa tai sisäänkäyntikatoksessa. Esimerkiksi keltaista väritystä ei suositella, koska se antaa vaikutelman päärakennuksesta.

Konesaumattu peltikatto, grafiitin harmaa, tai tummanharmaa huopakate. Konesaumattu peltikatto perinteisellä detaljiikalla (jalkarännit, suppilot ja syösytorvet).

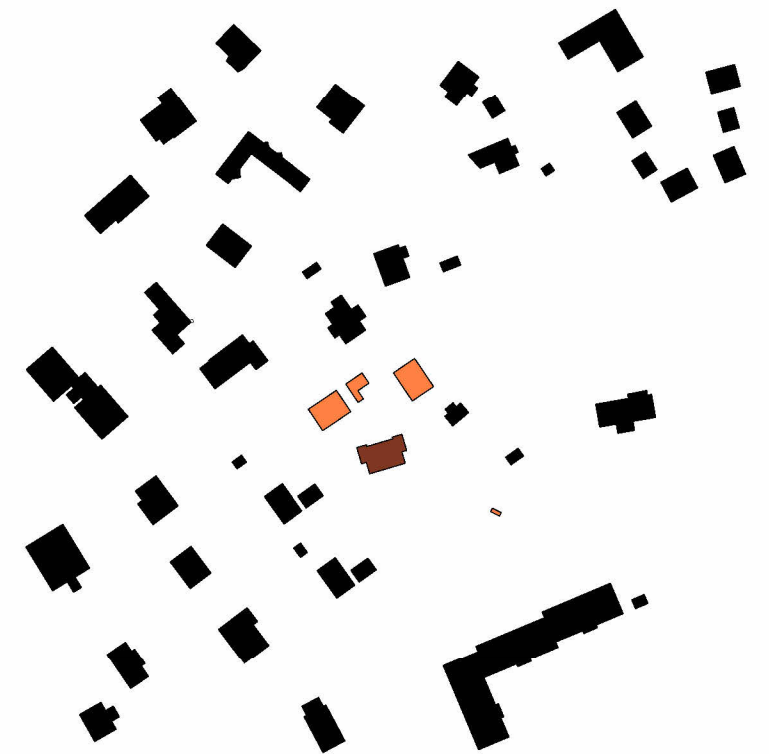
JÄTEAITAUKSET

Yhteinen jäteaitaus Tikasmäentien liittymän luona (kaupungin maata, rasitealue). Aitauksen julkisivumateriaali ja sävy asuinrakennusten mukaan. Jäteaitaus ei saa estää näkymiä kulttuurimaiseman suuntaan. Aitaus toteutetaan kattamattomana tai loivalla pulpettikatolla mahdollisimman matalana.

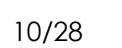
*(kerrosala: 2krs = 2/3 1krs, esim. 1. krs 90m² ja 2krs. 60m²)

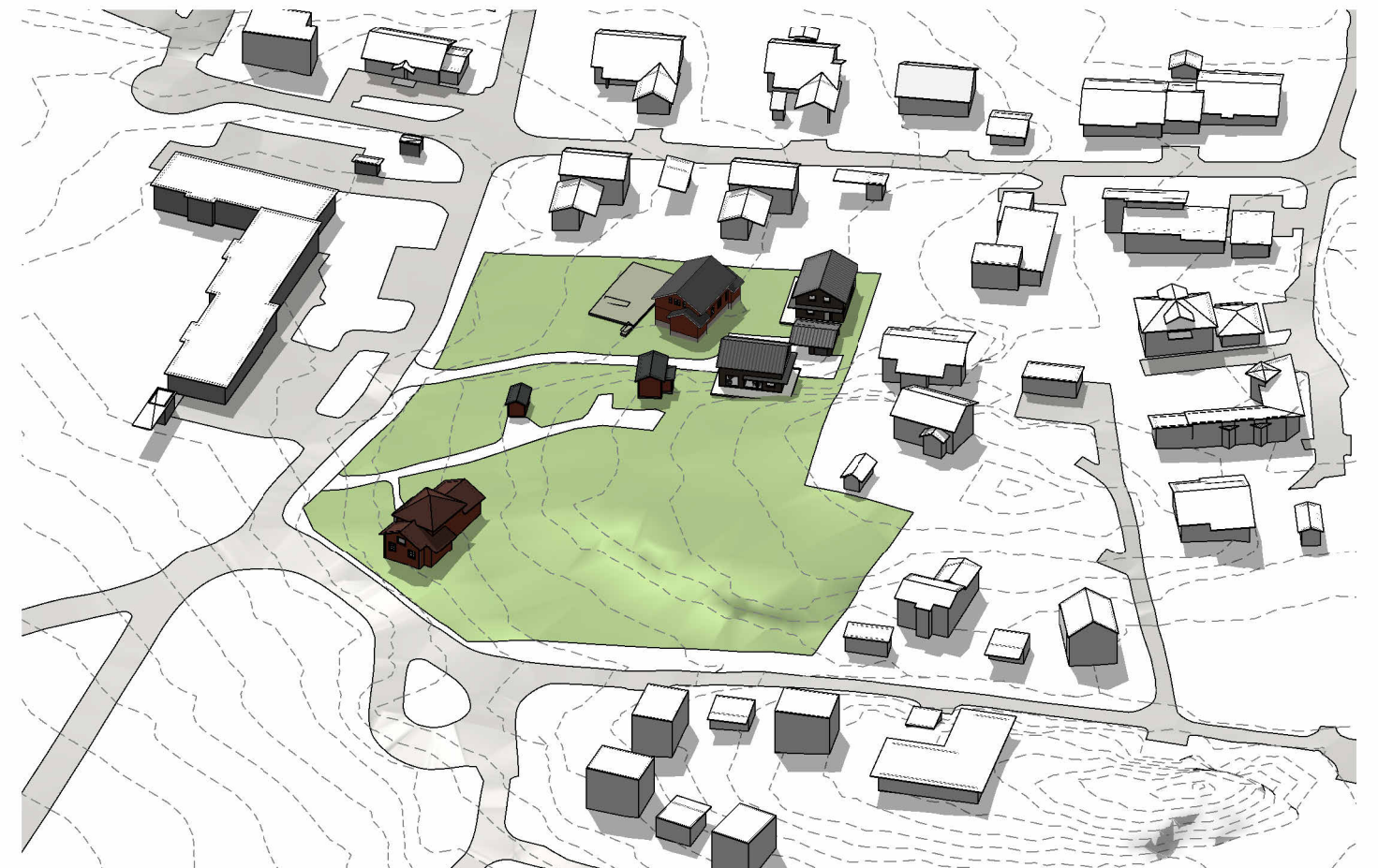

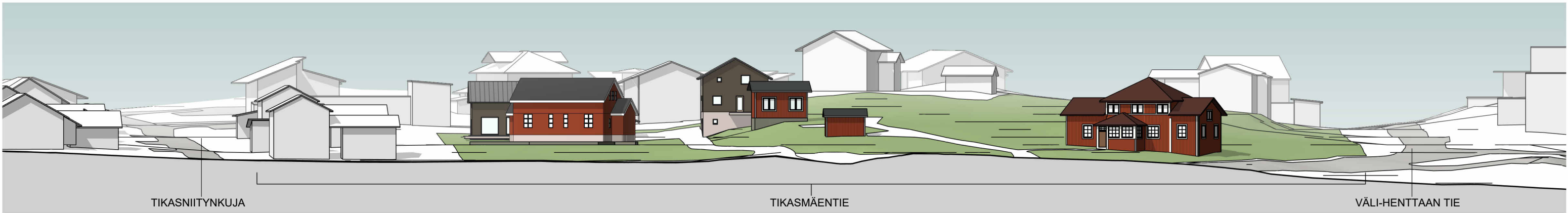
1:1000

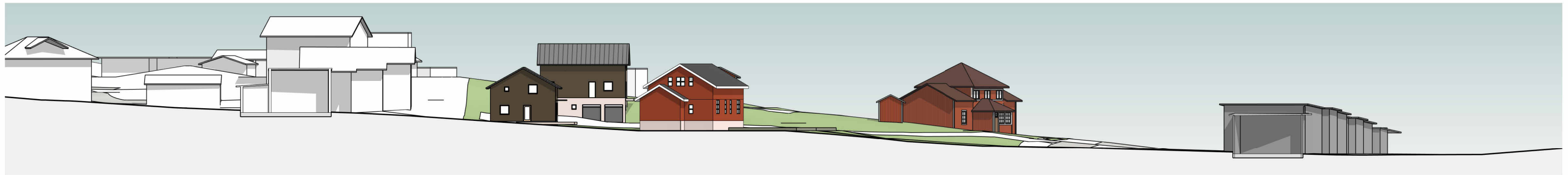
1:2500

A-A, Tikasmäentie

B-B, Tonttien lounaisreuna

Julkisivumateriaalit ja sävyt:

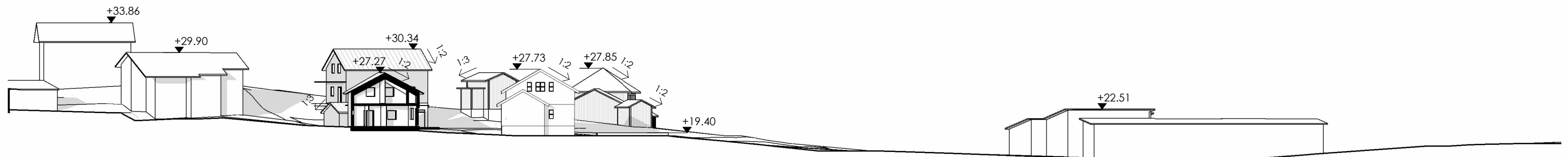
-Pystysuuntainen laudoitus, esim. öljymaalattu höylälauta, sävy tumman ruskea tai lämmin harmaa, esim. umbran ruskea tai musta tervamaali. Perinteinen Keltamulta ja Oksidivihreä sävyt ovat myös mahdollisia.

-Tehostevärejä voi käyttää esim. pääsisäänkäyntioivessa tai sisäänkäyntikatoksessa. Puunväriset pinnat esim. katoksen ja räystäiden alla, terassipinnoissa tai ikkunäkäsittelyssä.

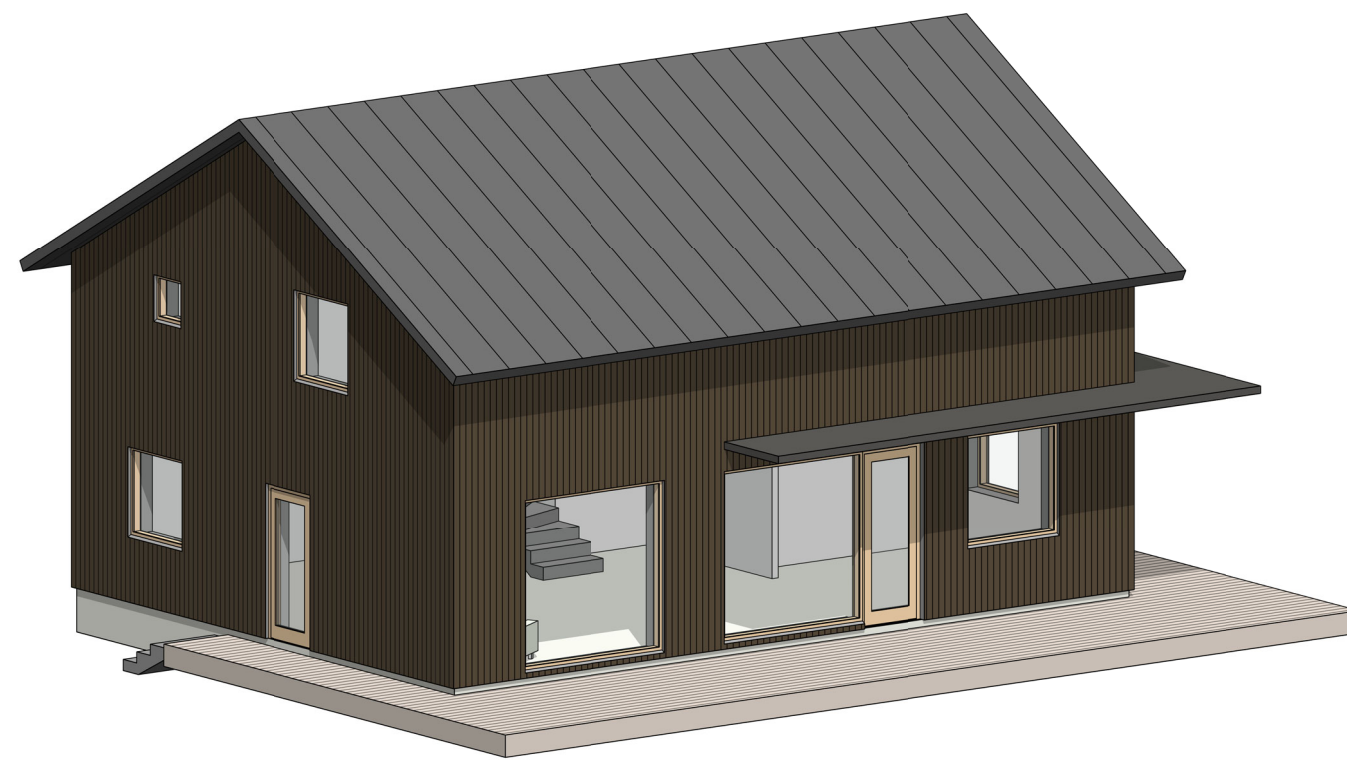
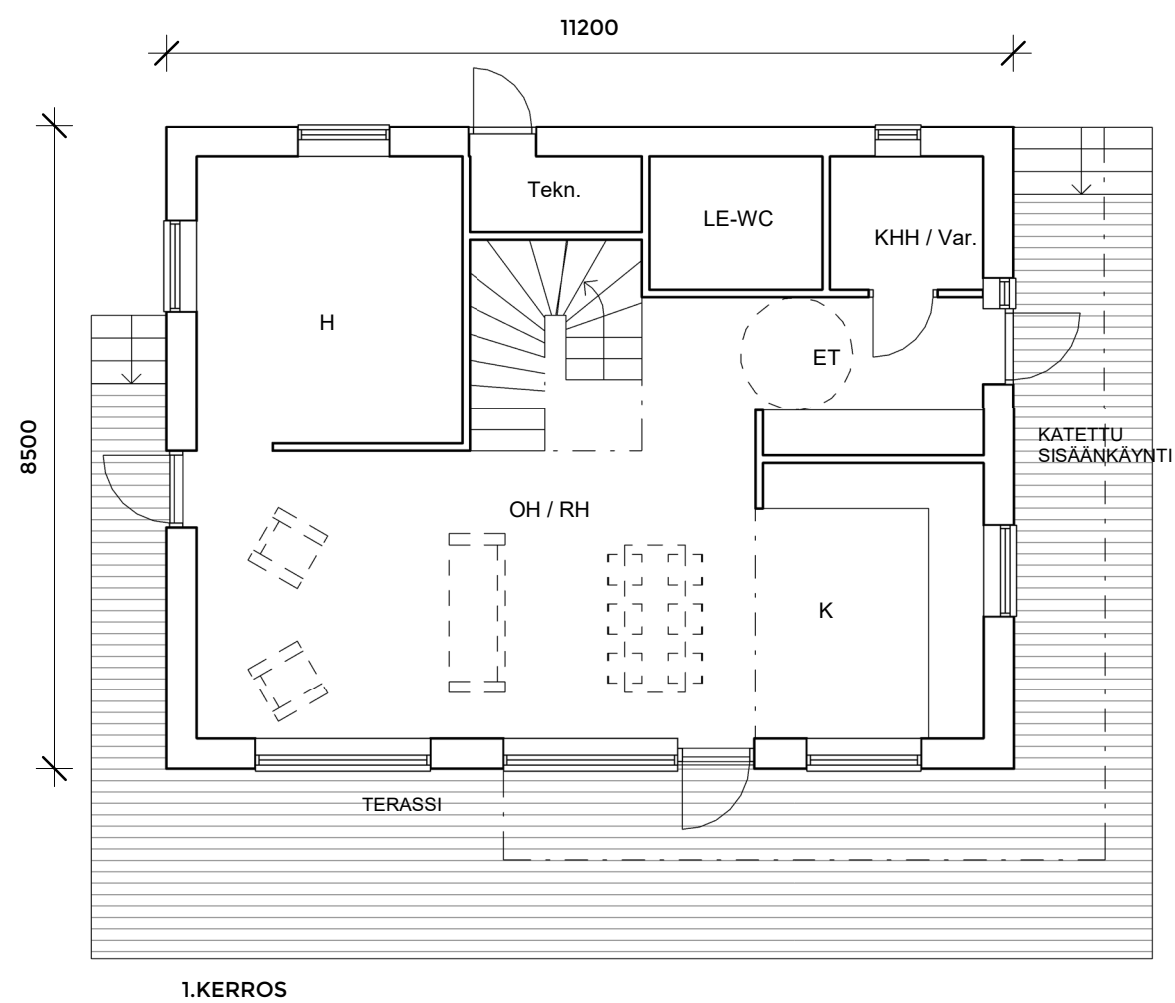
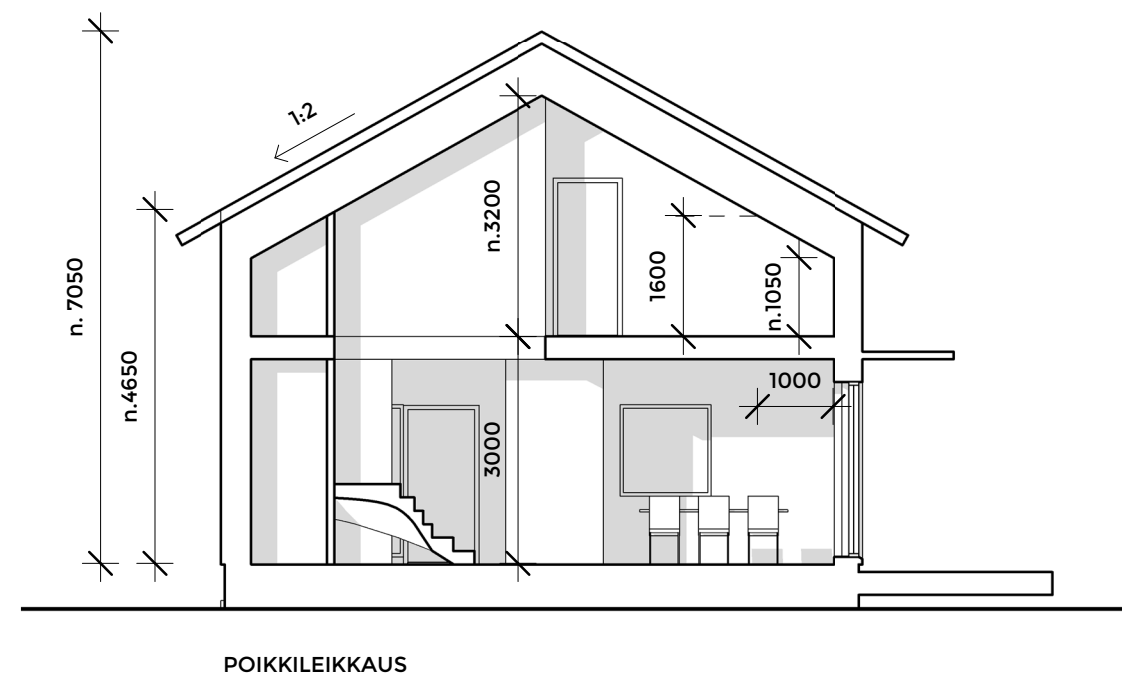
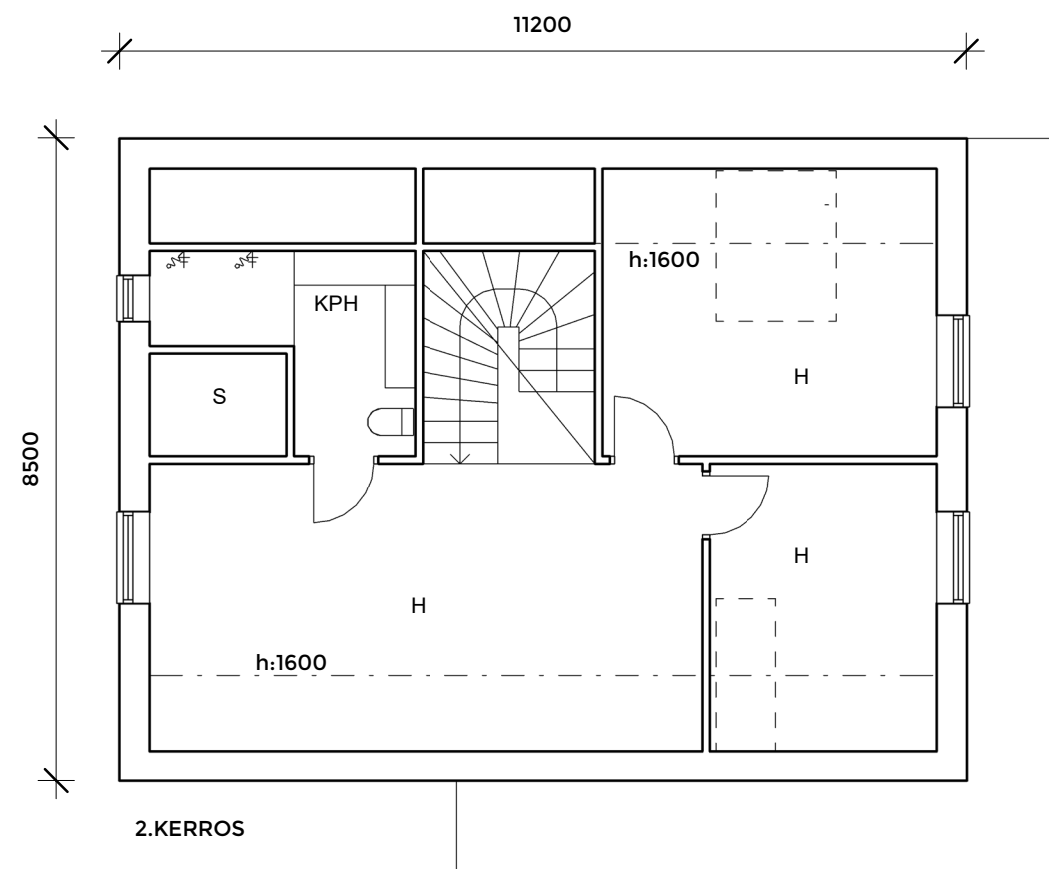
-Konesaumattu peltikatto, grafiitin harmaa, tai tummanharmaa huopakate. Konesaumattu peltikatto perinteisellä detaliikalla (jalkarännit, suppilot ja syösytorvet).

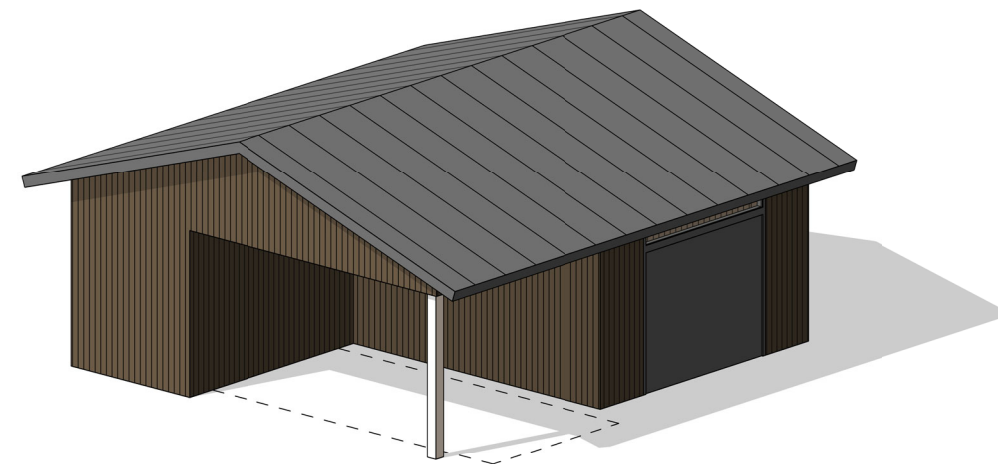
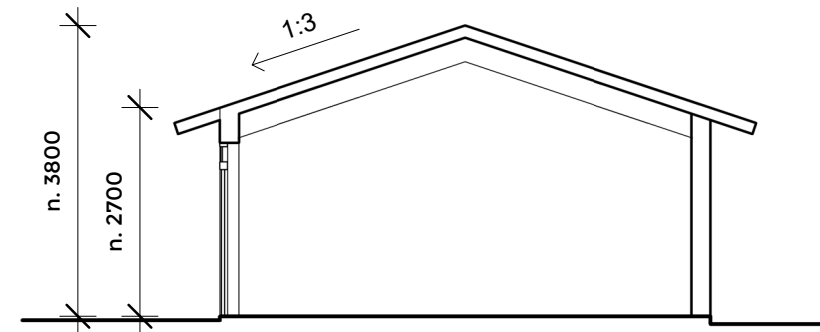
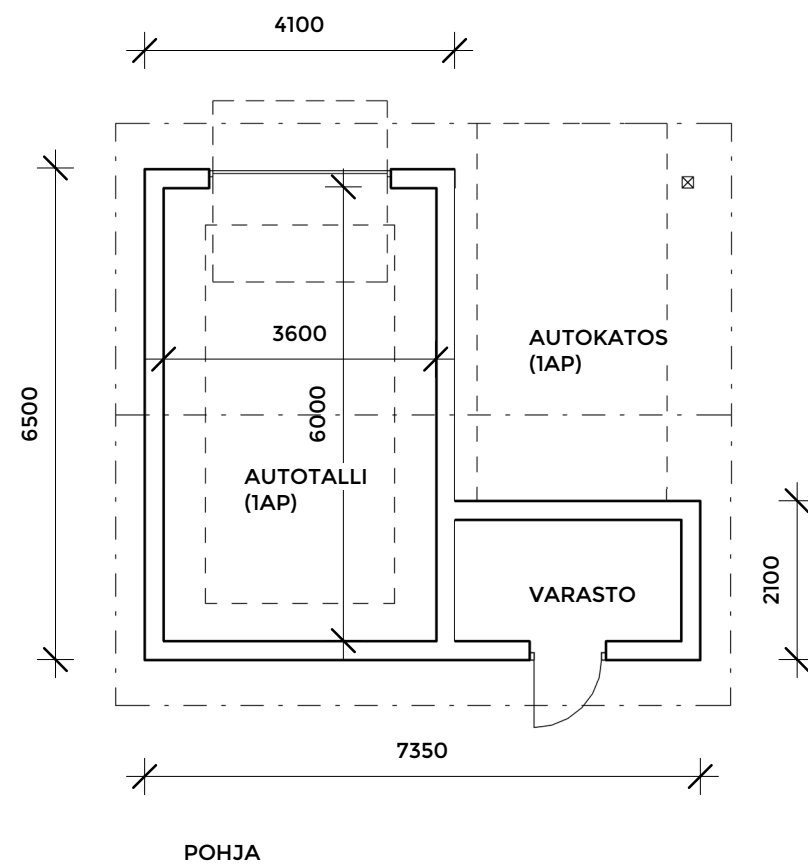
-Asuinrakennusten kattokaltevuus 1:2, talousrakennusten kattokaltevuus 1:3.

-Talojen massoittele mahdollisimman yksinkertainen.

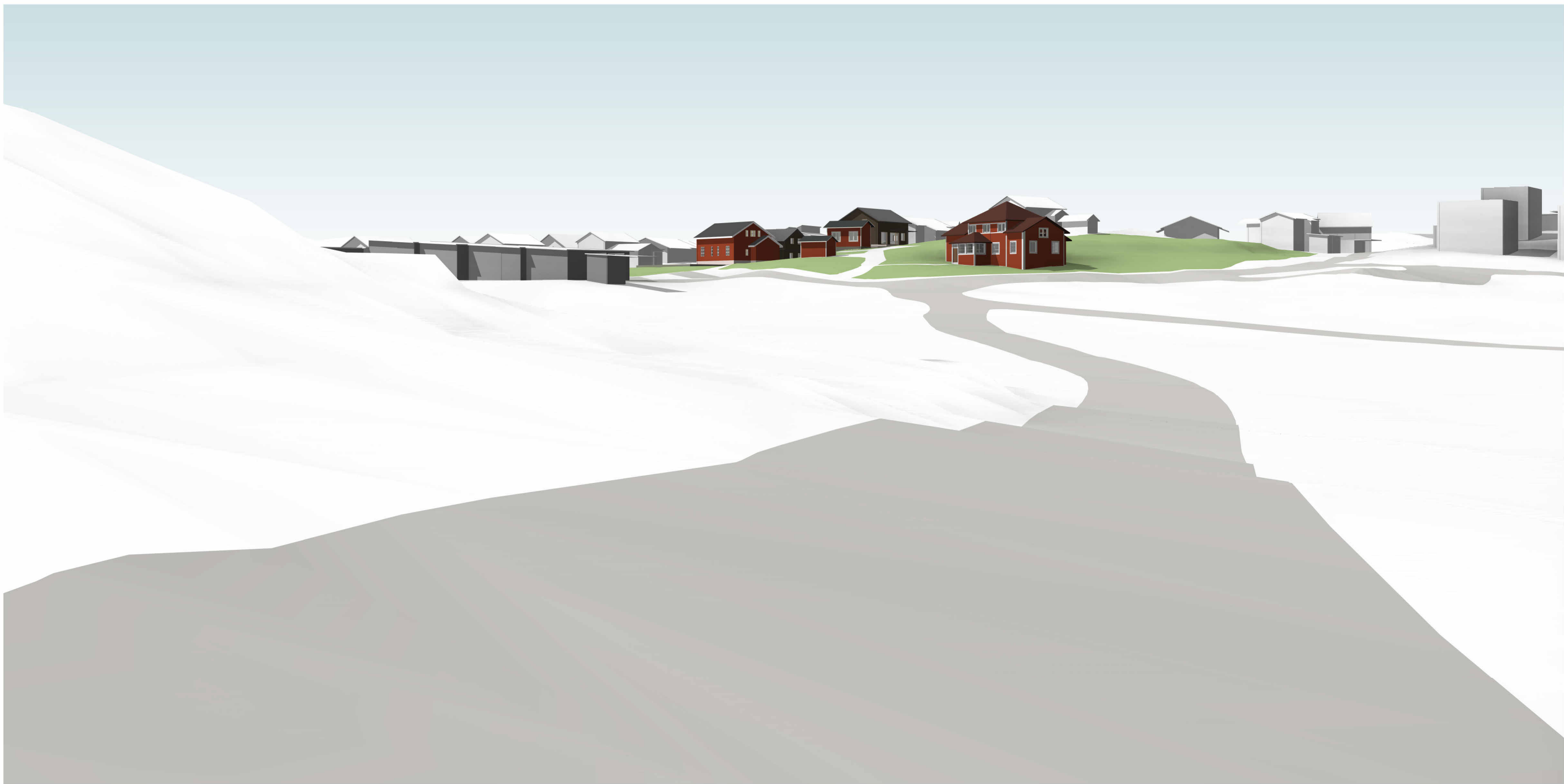

C-C

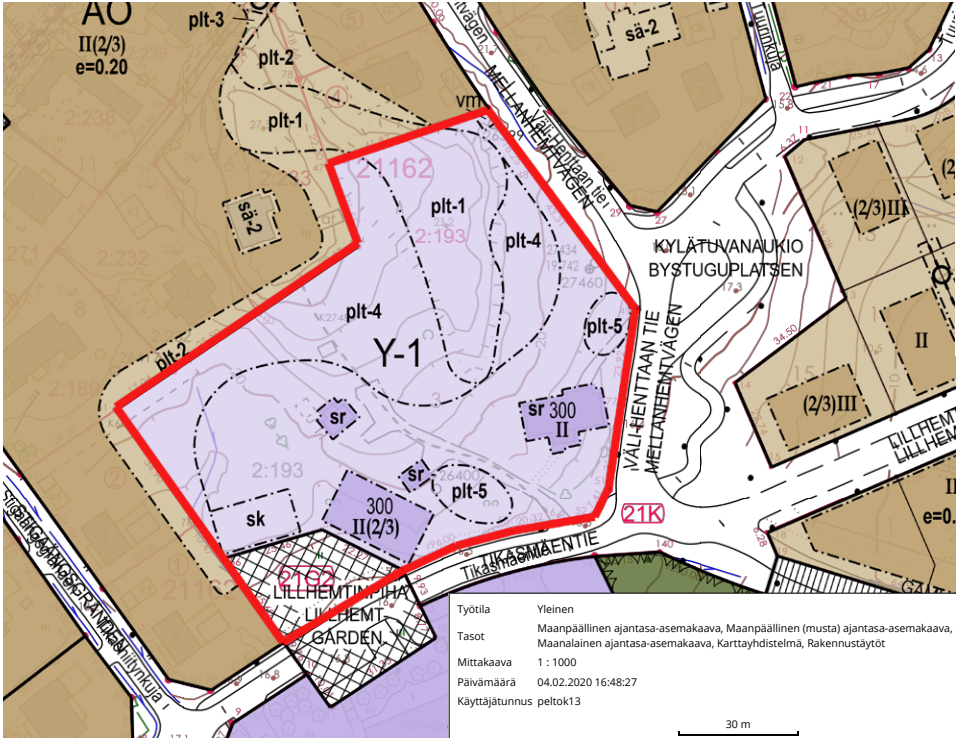
INARO

Lillhemtinpihan maisemasuunnittelu

Maisemallinen maankäyttösuositus ja pihojen viitesuunnitelmat

15.12.2023

Espoon kaupunki

Ote voimassa olevasta, vuonna 2011 hyväksytystä asemakaavasta ja suunnittelualuetta (punainen raja) koskevia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä.

SIJAINTI SUURMAISEMASSA

Lillhemtin tilakeskus sijaitsee laakson ja selänteiden reunavyöhykkeellä, aiemmin avoimiin ja sittemmin osittain metsittyneisiin maisemiin rajautuen. Kuva A on otettu huhtikuussa 2020 Lillhemtinpihan päärakennuksen itäpuolelta laakson suuntaan (katselusuunta koilliseen/itään). Päärakennus on näkyvällä paikalla itään laskevan laakson reunalla. Ympäröiviltä kadulta aukeaa näkymiä vanhalle asuinpaikalle. Taustalla rakentuvan Suurpellon ja Lillhemtinpihan väliin on kaavoitettu pientaloasutusta, jonka rakentaminen on parhaillaan käynnissä vuonna 2023. Uudet rakennukset sijoittuvat maastossa kuitenkin Lillhemtinpihaa alemmalle tasolle, joten historiallinen rakennusryhmä pihapuustoineen tulee jatkossakin olemaan tärkeä kiinnekohta suurmaisemassa.

A

Y-1

sk

Julkisten rakennusten korttelialue, jolla ympäristö säilytetään. Paikallishistoriallisesti arvokkaat rakennukset alueella säilytetään ja niiden korjaus- ja muutostyöt tehdään julkisivujen ja kattojen ominaispiirteet säilyttäen. Uudet rakennukset on suunniteltava ja rakennettava siten, että ne sijainnin, materiaalien, mitasuhteitten, värityksen ja julkisivujen jäsentelyn osalta noudattavat alueella olevien rakennusten ominaispiirteitä sekä olemassa oleva rakennusten välinen hierarkia. Katso myös §§ 1, 2 ja 5.

Torialue, jolle saa osoittaa Tikasmäentien liikennettä häiritsemättömiä pysäköintipaikkoja.

Suojeltu rakennus. Rakennusta ei saa purkaa, eikä siihen saa tehdä sellaisia korjaus- tai muutostöitä, jotka heikentävät sen kulttuurihistoriallista arvoa. Rakennukseen kohdistuvista toimenpiteistä on neuvoteltava kaupunginmuseon kanssa.

Säilytettävä kivijalka, jota saa käyttää pihatoimintoihin sitä vahingoittamatta.

pl-1

pl-4

pl-5

Kallioalue, joka tulee maastonmuotojen- ja puuston osalta säilyttää luonnon-tilaisena. Alueella saa tehdä maiseman- ja puustonhoidon kannalta välttämättömiä toimenpiteitä.

Metsäisenä säilytettävä tontin osa, jolla puuston ja maisemanhoidon kannalta välttämättömät toimenpiteet sallitaan. Alueen hoidossa tulee huomioida metsikön tärkeä merkitys suurmaisemassa.

Säilytettävä, maisemakuvallisesti tärkeä puuryhmä. Puuston hoitotoimenpiteet ovat sallittuja. Mahdollisesti kaadettavien puiden tilalle tulee istuttaa uudet.

1 §

2 §

5 §

Autopaikkoja on rakennettava vähintään kaksi jokaista asuntoa kohti.

1/3 rakennusoikeudesta saa käyttää asumiseen liittyvien ja ympäristöhäiriötä aiheuttamattomien liike-, työ- ja toimistotilojen rakentamiseen.

Kortteleiden puhtaita katto- ja pihavesiä tulee ohjata istutuksille, ennen litymistä yleiseen hulevesijärjestelmään.

SIJAINTI KYLÄ- JA KAUPUNKIRAKENTEES-
SÄ

1800-luvun lopulla päälähestymissuunta tilalle oli pohjoisesta nykyisen Väli-Henttaan tien linjauksella kulkenutta kylätietä pitkin. Rakennus sijaitsee edelleen näkyvällä paikalla eri saapumissuunnista tarkastellen ja toimii Lillhemtin alueen tunnistettavana kiinnekohtana ja identiteetti-tekijänä. Nykytilanteessa pisimmät ja esteettömmät näkymät tilalle avautuvat Vanhan Lillhemtin tien suunnalta. Kuva oikealla: vuoden 1932 pitäjänkartta, jonka taustalla tuore peruskartta; suunnittelualue ympäröity ja nykyisiä kadunnimiä lisätty (lähde: vanhatkartat.fi).

Lähtökohdat

Espoon kaupunki on tilannut Lillhemtinpihan maisemasuunnittelutyön INAROlta keväällä 2023 asemakaavan muutosta varten. Vuonna 2023 tehty suunnittelutyö täydentää Espoon kaupungin vuonna 2020 tilaamaa maisemasuunnittelutyötä samaan kohteeseen. Työssä on laadittu noin hehtaarin kokoiselle, osoitteessa Tikasmäentie 1 sijaitsevalle alueelle maisemallinen maankäyttösuositus, alustava hulevesisuunnitelma sekä karkea pihasuunnitelma. Alueella sijaitsee suojeltuja rakennuksia, joiden muuttamista asumiseen on selvitetty aiemmassa vaiheessa kaavamuutoksen yhteydessä. Samalla arkkitehtikonsultti Luutonen Palomeras Arkkitehdit Oy (aiemmassa vaiheessa 2020 Arkkitehtitoimisto Ettala Palomeras Oy) on tutkinut alueen täydennysrakentamisen mahdollisuuksia.

Työn on laatinut INAROlta vuosina 2020 ja 2023 maisema-arkkitehti Anna-Kaisa Aalto avustajanaan maisema-arkkitehti Arianna Scotoni. Työtä ovat ohjanneet Espoon kaupungilla kaavaehdotusvaiheessa 2020 Thúy Pham-Linko, Katariina Peltola ja Salla Mäkelä sekä kaavaehdotuksen uudelleen nähtäville asettamisen vaiheessa 2023 Anni Malila, Sirpa Sivonen-Rauramo, Mari Soini ja Ulla Saari. Espoon kaupunginmuseolta selvityksiä ja suunnitelmia ovat kommentoineet vuonna 2020 Marja-Riitta Sahlberg ja vuonna 2023 Jyri Vilja.

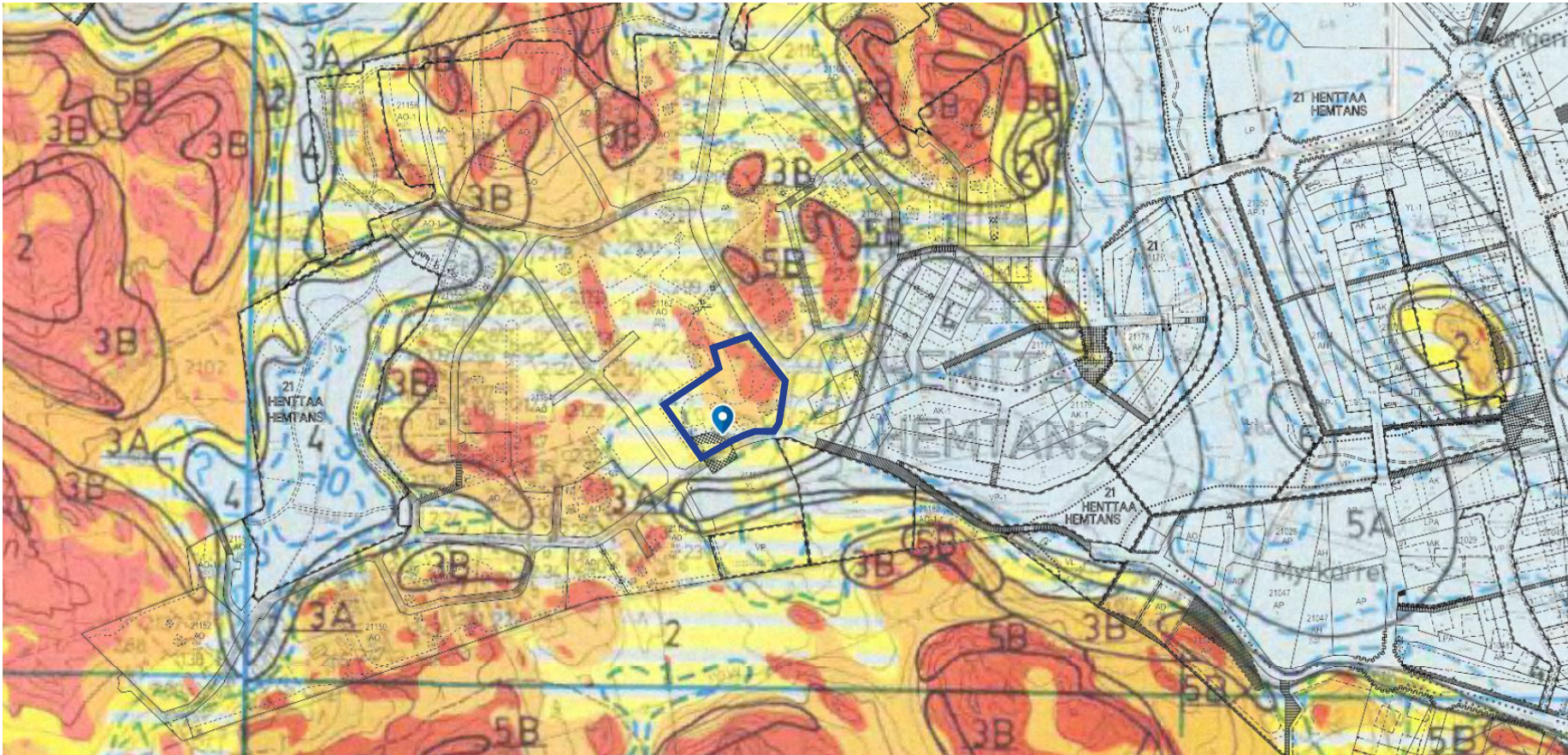
Kaavatilanne

Voimassa oleva asemakaava on hyväksytty kaupunginvaltuustossa syyskuussa 2011. Kaavassa on useita suunnittelualuetta koskevia, ympäristön käsittelyyn liittyviä kaavamerkintöjä ja -määräyksiä. Tässä työssä arvioidaan näiden merkintöjen ajanmukaisuutta ja tarpeellisuutta. Pohdinnat ja suositukset esitetään kuvien yhteydessä sekä lopun yhteenvetokartassa.

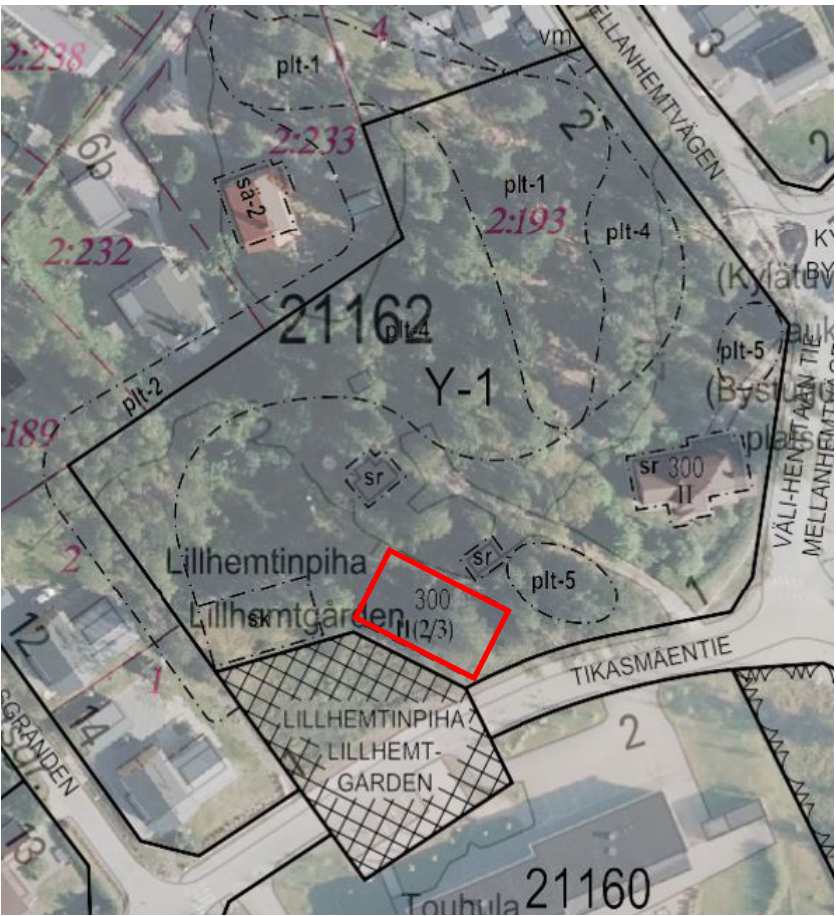
Nykyiset suunnittelualueelle johtavat kadut: 1. Väli-Henttiantie, 2. Tikasmäentie, 3. Vanha Lillhemtin tie, 4. Tuurintie ja 5. Lillhemtin tie.

Analyysi

MAAPERÄ JA RAKENNETTAVUUS

Suunnittelualueen (kuvassa tummansininen raja) matalampi länsiosa on Espoon karttapalvelun maaperäkartan (mk 1:10 000) mukaan hiekkaa tai hiekkamoreenia, jonka päällä on enintään 3 metriä paksu savi- tai silttikerros. Katkoviivalla esitetty saven syvyyskäyrä osoittaa, että savikerros on suunnittelualueella alle metrin paksuinen. Lillhemtinpihan itäosa on moreenialuetta ja kalliota. Rakennettavuudeltaan alue sijoittuu luokkaan 2: "Normaalisti rakennettava".

LÄHESTYMINEN LOUNAASTA

Tikasmäentien suunnasta avautuu edustava näkymä Lillhemtin suunnittelualueelle. Kaikki kolme punasävyistä rakennusta näkyvät rivistönä rinteessä pienen niittymäisen aukion takana. Myös 1960-luvulla puretun navetan kivijalka erottuu kuvan vasemmassa laidassa. Varhain keväällä otetussa kuvassa kallioisen kumpareen täyskasvuiset havupuut erottuvat yhtenäisenä ryhmänä etualan lehdettömien koivujen taustalla. Kadun päässä siintää Opinmäen uusi koulukeskus.

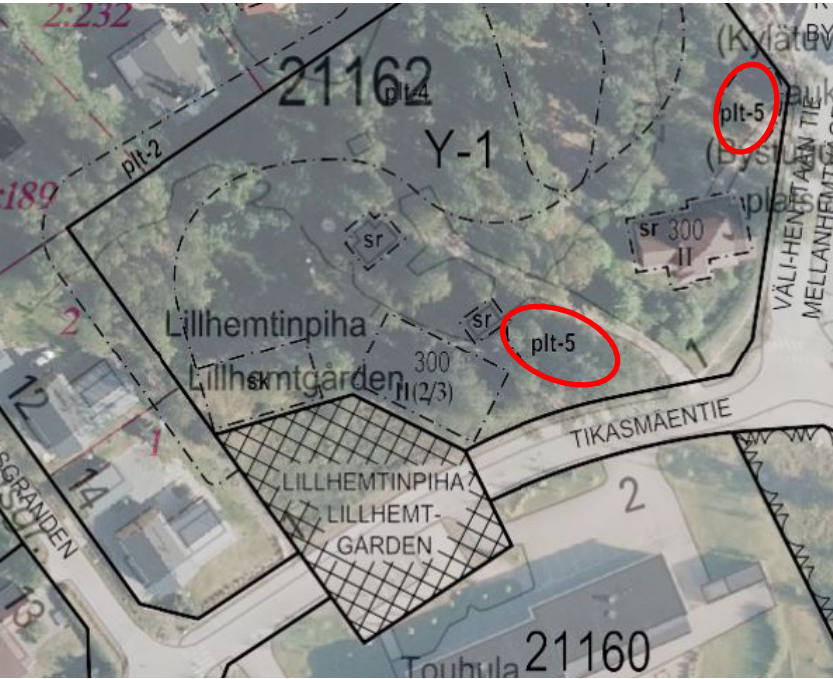
Voimassa olevassa asemakaavassa niityn ja rinteiden reunat on merkitty 300 k-m² rakennusala 2-kerroksiselle julkiselle rakennukselle, johon saa liittyä osittainen kellari- tai ullakkokerros (ala on merkitty yllä olevaan asemakaavaotteeseen punaisella). Jos rakennusoikeus käytettäisiin täysmääräisesti, tulisi uudisrakennuksesta Lillhemtin vanhaa päärakennusta suurempi. Kuvauspaikalta katsotuna uudisrakennus myös peittäisi suojeltuja rakennuksia taakseen, samalla kun etualalla oleva rakennus näyttäisi perspektiivin vuoksi myös huomattavan kookkaalta suhteessa vanhoihin rakennuksiin. Näistä syistä rakentamista tässä mittakaavassa ei voi suositella asemakaavan osoittamaan paikkaan.

Analyyysi

LÄHESTYMINEN KOILLISESTA/IDÄSTÄ
Tuurintien, Lillhemtintien ja Vanhan Lillhemtintien suunnista saavuttaessa 1700-luvun lopulla paikalleen siirretty ja 1900-luvulla korotettu päärakennus on hyvin esillä. Rakennus sijaitsee lähellä katualueen rajaa, minkä vuoksi rakennuksen ja aikojen saatossa leventyneen ajoradan välissä vapaasti kasvavat pensasaita ja koivuryhmä (kuvat C, D) muodostavat tarpeellisen liikenteeltä suojaavan ”puskurivyöhykkeen”.

Päärakennuksen koillispuolella on vanha iso kuusi (kuvat C, E, F), joka harsuuntuneesta latvasta päätellen alkaa olla elinkaa-rensa päässä. Voimassa olevassa asemakaavassa kuusi sisältyy plt-5-rajaukseen: ”Säilytettävä, maisemakuvallisesti tärkeä puuryhmä”. Vanhoista ilmakuvista päätellen kuusen pohjoispuolella on ollut 1–2 kookasta puuta, mutta ne ovat sittemmin hävinneet. Kaavamääräyksen mukaan ”mahdollisesti kaadettavien puiden tilalle tulee istuttaa uudet”. Tontin kadun puoleisessa kulmauksessa sijaitseva puuryhmä on suojannut ja erottanut rakennusta ja sen pihapiiriä kadusta, joten paikka on hyvä myös uusia istutuksia ajatellen. Määräys ei ota kantaa puulajiin, mutta ainavihanta ja avoimella paikalla matalalla oksansa säilyttävä kuusi on varmasti peittävin.

Kuvan C oikeassa reunassa näkyvä komea mäntyryhmä ei kuulu plt-5-rajaukseen, mutta sen voi tulkita sisältyvän plt-4-alueeseen, kuten valtaosan mäellä kasvavasta luonnonpuustosta (”taustapuusto” kuvissa B, C, D). Kaava määrää huomioimaan metsikön merkityksen suurmaisemassa, mikä näkymätarkastelujen perusteella on edelleen ajankohtaista.

C

D

E

F

G

YKSITTÄISTEN PIHAPUIDEN MERKITYS
Kuvissa B ja G näkyvä iso kaksirunkoinen pihakoivu sijaitsee myös plt-5-alueella pihalle johtavan ajoväylän länsipuolella. Koivu on jo melko huonokuntoinen, ja mahdollisesti ryhmään on aiemmin kuulunut muitakin kookkaita puita. Tässäkin kohtaa puut suojaavat päärakennusta, ja paikka on näkyvä metsäisen linjan päätte etenkin Tikasmäentien suunnasta katsottaessa (kuva B). Koivun sijaan paikalla voisi tulevaisuudessa hyvin sijaita muukin leveäkasvuinen pihapuu, kuten tammi, vaahtera tai saarni.

Analyyysi

H

I

J

NAVETAN KIVIJALKA
Kuva H on otettu Tikasmäentieltä kohti kaavassa sk-merkittyä, puretun navetan kivijalkaa (Säilytettävä kivijalka, jota saa käyttää pihatoimintoihin sitä vahingoittamatta). Kivijalka on edelleen erotettavissa, etenkin sen maan pinnasta nouseva Tikasmäentien puoleinen reuna, joskin kivet ovat sammaloituneita ja peittyvät kesällä heinäkavillisuuden taakse.

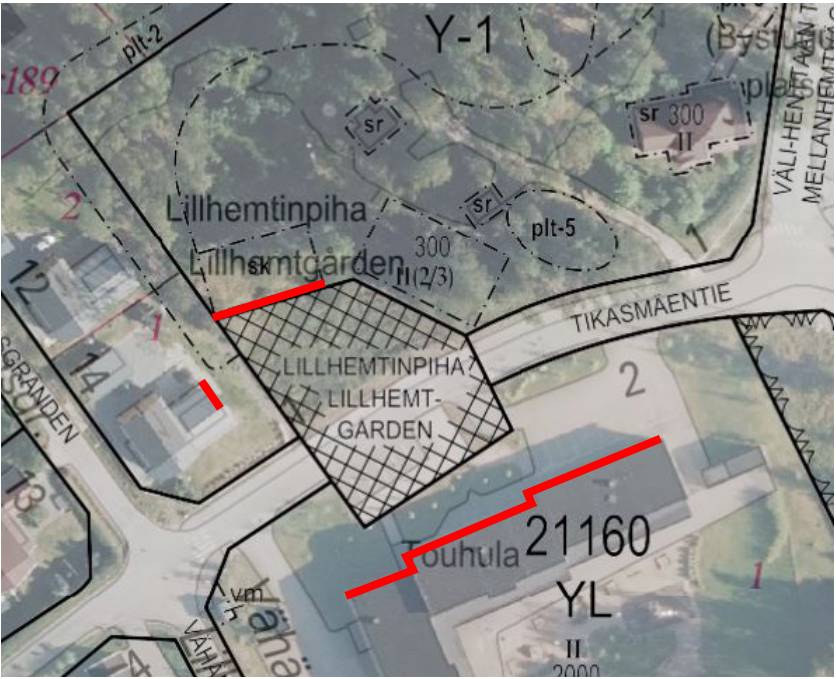
Kivijalka muodostaa reunalinjan lounaasta avautuvalle näkymälle kohti Lillhemtin pihapiiriä. Paikalla sijainnut navetta on aikanaan sijoitettu tärkeimpiin lähestymissuuntiin nähden siten, että se ei ole peittänyt päärakennusta ja sen puutarhaa taakseen. Kivijalan säilyttäminen on maisema- ja historiallisten näkökohtien puolesta edelleen perusteltua.

Kivijalan etureuna on suositeltavaa ottaa paremmin näkyviin poistamalla sen edestä pensaita ja kiveä vasten kasvaneita heinä-mättäitä. Kivijalan päällä olevaa kasvimassaa kannattaisi myös niittää tai poistaa. Kivijalan päälle tai juurelle kylväytyneet puun ja pensaas taimet tulisi poistaa, jotta ne eivät kasvaessaan vahingoita rakennetta.

Analyyysi

K

AUKIO
Säilytettävän kivijalan eteläpuolelle on kaavaan merkitty Tikasmäentien ylittävä "Torialue, jolle saa osoittaa Tikasmäentietä häiritsemättömiä pysäköintipaikkoja". Tällä hetkellä Tikasmäentien eteläpuolella on poikittaisia pysäköintipaikkoja, joista peruutetaan kadulle. Kadun pohjoispuoli on avointa niittymäistä aluetta.

Kuvassa K aukiota katsellaan kivijalan päältä kohti etelää. Kivijalan reuna näkyy kuvan alalaidassa. Vuonna 2015 valmistunut päiväkotirakennus rajaa avointa tilaa, ja matalan rakennuksen taustalla kohoaa yhtenäinen metsäselänne (Kokinmetsä, joka on osa Keskuspuistoa).

Viereiset ortoilmakuvat kertovat maiseman muutoksesta: 1970-luvulla Lillhemtinpiha on liittynyt Storängenin laajoihin peltoalueisiin. Ympäröivät omakotialueet ovat täydentyneet vähitellen. Lillhemtin ensimmäinen asemakaava hyväksyttiin vasta vuonna 2011. Uusimmat suunnittelualueita rajaavat rakennukset ovat valmistuneet 2017 alueen länsireunalle.

Kaavaan merkityn "Torialueen" säilyttäminen rakentamattomana, avoimena alueena on edelleen suositeltavaa näkymien kannalta (ks. kuva B). Hoidettuna niittynä se myös kertoisi pienimuotoisesti alueen maiseman historiasta, yhdessä vanhan rakennuskannan kanssa.

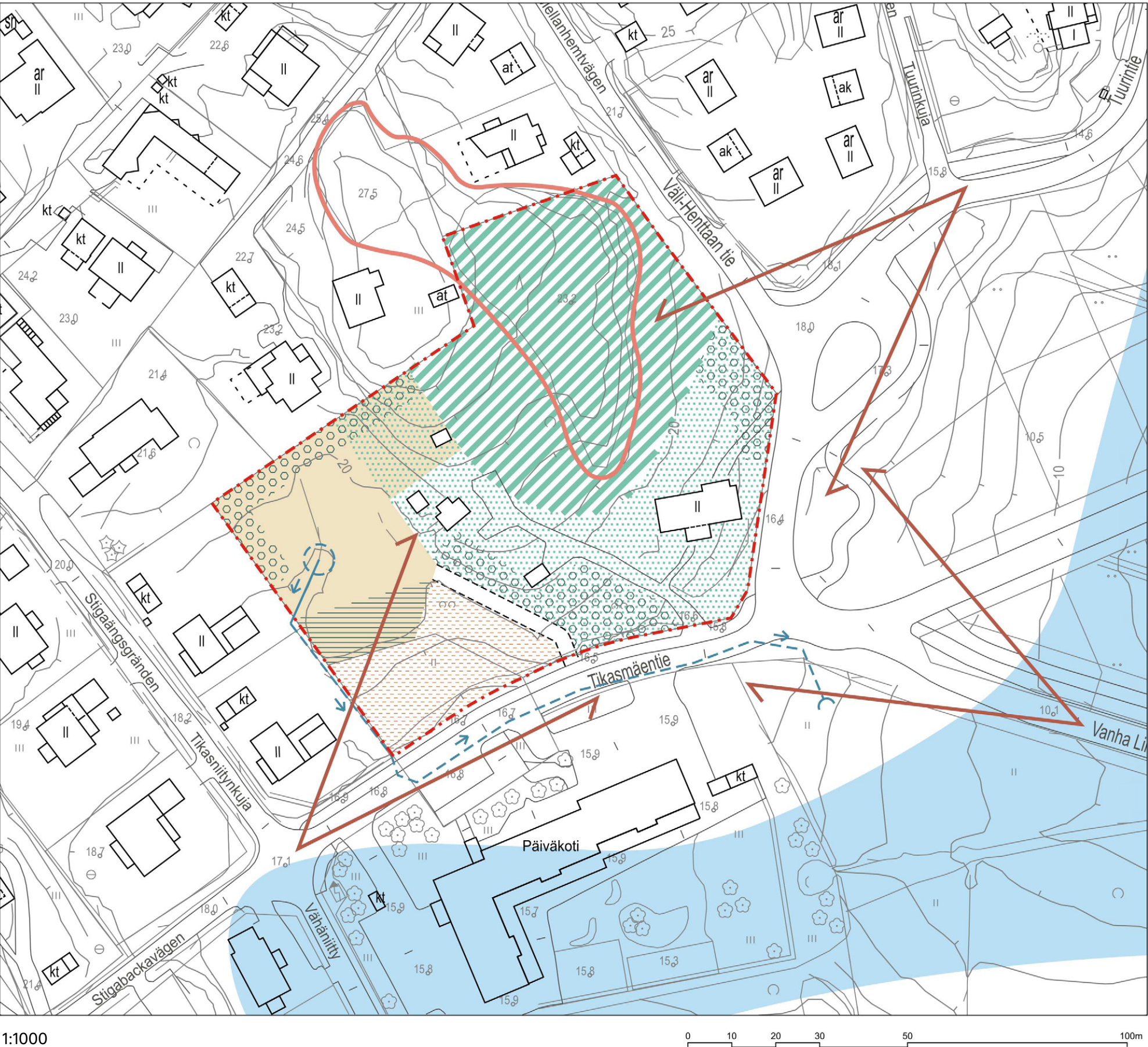

1976

2023

Maisemallinen maankäyttösuositus

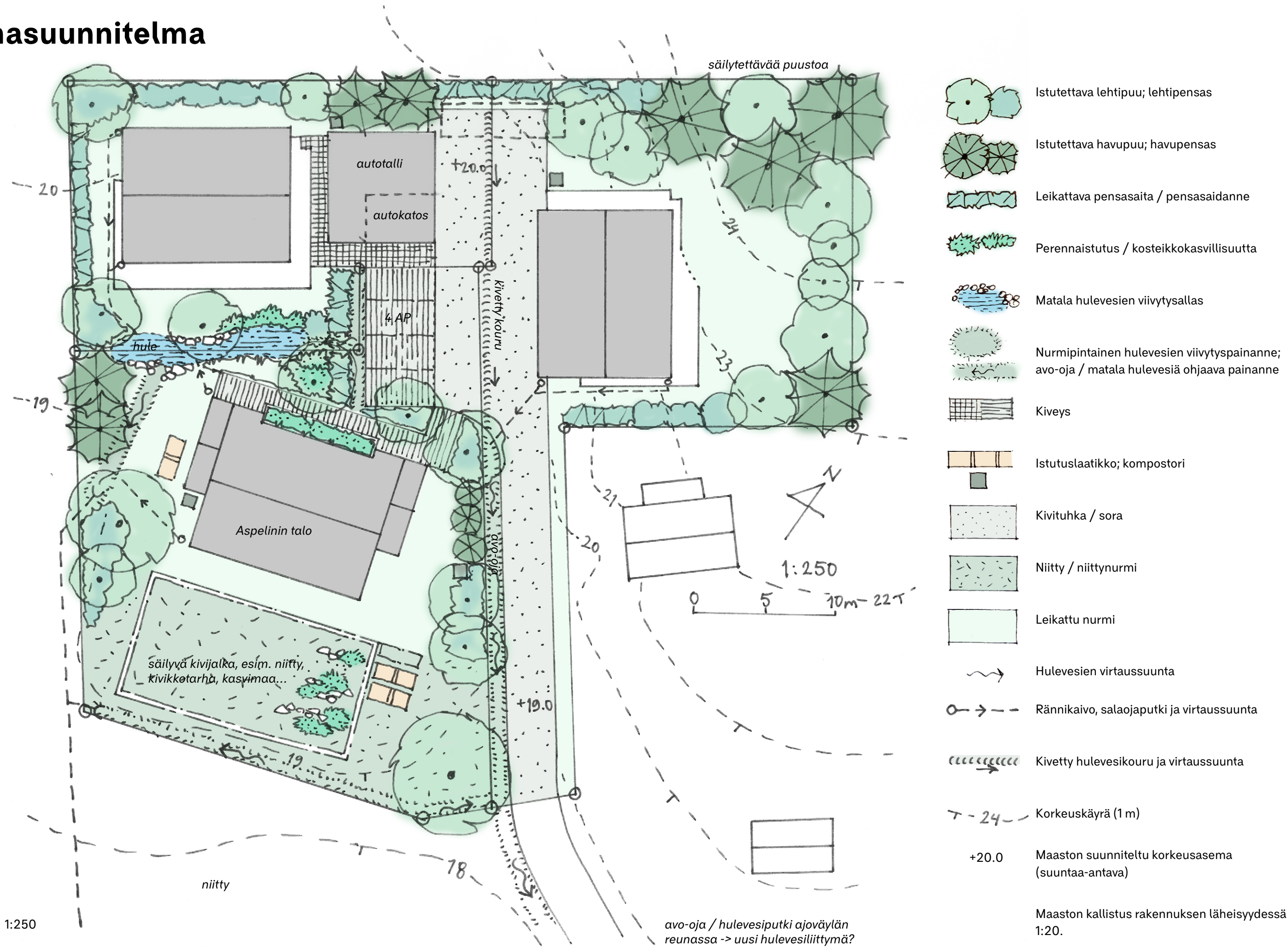

Yhteenvedo ja suositukset

- Suunnittelualue.
- Kallioinen lakialue.
- Savilaakso.
- Tärkeä näkymäsuunta.
- Olemassa oleva rakennus.
- Alue, jolle voidaan tutkia pientaloasumista.
- Ajoyhteys (mahdollisesti rasitteena). Toteutetaan hiekka/sorapintaisena.
- Metsäisenä hoidettava alue. Olemassa olevaa puustoa säilytetään.
- Puutarhamaisena tai luonnonmukaisena hoidettava alue.
- Alue, jolla säilytetään tai istutetaan korkeaa puustoa.
- Avoimena, esim. niittynä tai nurmena, hoidettava alue. Alueella sijaitsee säilytettävä kivijalka.
- Niittynä hoidettava alue. Suosituksena yleistä aluetta.
- Hulevesiuoma, virtaussuunta; hulevesiputki ja suuaukko. Hulevedet laskevat alueen kaakkoispuoleiseen ojaan.
- Hulevesien viivytyskosteikko, sijainti likimääräinen.

Pohjakartta on vuodelta 2020.

Pihasuunnitelma

1:250

Asemakaavan viitesuunnittelu (rakennussuunnittelu) Luutonen Palomeras Arkkitehdit Oy.

Pihan elementit ja suositeltava kasvillisuus

Entiselle niitylle sijoittuvat tontit soveltuvat maaperänsä ja suotuisan pienilmastonsa puolesta reheviksi puutarhatonteiksi. Maasto laskee loivasti etelä-lounaaseen. Koilliseen nouseva puustoinen rinne suojaa pohjoistuulilta ja muodostaa tonteille lämpimän reunan. Hedelmäpuut, marjapensaat ja muut hyötykasvit menestyvät hyvin. Naapuritonttien suuntaan istutetaan monikerroksellinen puu- ja pensasvyöhyke. Havuja ja muita ainavihantia lajeja suosimalla saadaan viihtyisyyttä myös pitkän lehdeettömän kauden iloksi.

Kivijalan läheisyyteen suositellaan istuttamaan korkean ja peittävän kasvillisuuden sijaan rungollisia yksittäispuita Lillhemtinpihan näkymien säilyttämiseksi. Vanhaan kulttuurimaisemaan ja 1800-luvulta periytyvän pihapiirin tyyliin sopivat vanhat, kestäviksi todetut puutarhalajit ja suomalaiset perinneperennat. Kasvimaan voi perustaa avomaalle tai helppohoitoiseen viljelylaatikkoon.

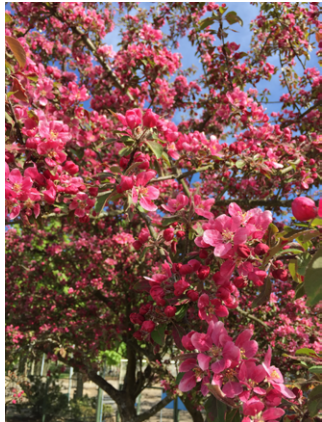
Vanha navetan kivijalka säilytetään piha-alueen osana. Rakennetta vahingoittavat pensaat ja puut poistetaan. Kivijalan keskelle voidaan sijoittaa esimerkiksi tasainen nurmikkopintainen oleskelualue, kukkiva niitty, kivikkotarha tai kasvimaa. Kivijalan viereen jää nurmetettu tai niittymäinen vyöhyke, joka suojaa kivijalkaa ja jolla tasataan mahdolliset korkeuserot.

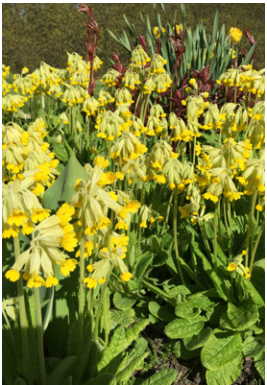
Vaahtera (vasemmalla) on vanhojen pihojen luottopuu rehevän lehvästönsä ja usein komeana leiskuvan syysvärinsä ansiosta. Pihtojen kapeana kohoavasta latvuksesta tunnistaa vanhan asuinpaikan jo kaukaa. Pienille tonteille voi kokeilla esim. siperianpihtaa matalampaa, hitaasti kasvavaa ohotanpihtaa, jolla on tuuhean säännöllinen kasvutapa.

Omenat ja muut hedelmäpuut menestyvät lämpimällä ja rehevällä rinteellä. Malus-suvusta löytyy myös paljon koristeellisia, pääasiassa kukinnan vuoksi istutettuja lajikkeita.

Helppohoitoiset ja kestävät pensasruusut ovat suomalaisten suosimia perinnekasveja, joista monilla on erittäin näyttävä kukinta (kuvassa juhannusruusu). Syreenejä istutetaan liki samoista syistä. Kuvassa pihasyreeni, jota on tuotu maahamme koristekasviksi jo 1700-luvulta alkaen.

Perennoista löytyy runsaasti perinteikkäitä, pohjoiseen ilmastoomme hyvin sopeutuneita lajeja. Kuvan lajit vasemmalta: kevätesikko, varjolilja, sormustinkukka (huom: laji on myrkylinen) ja pioni.

Vanhan kivijalan lämmössä keto- ja niittykasvit kukoistavat. Kun niityn leikkaa syksyllä kukinnan jälkeen matalaksi, joukkoon voi istuttaa sipulikasveja aikaistamaan kukkaloistoa. Kuvassa kevätsahrami eli krokus.

Kosteikkopainanteesta saa näyttävän vesiaiheen, kun istuttaa sen äärelle ajoittain märässäkin maassa viihtyviä kukkivia perennoja, kuten iiriksiä ja kulleroita.

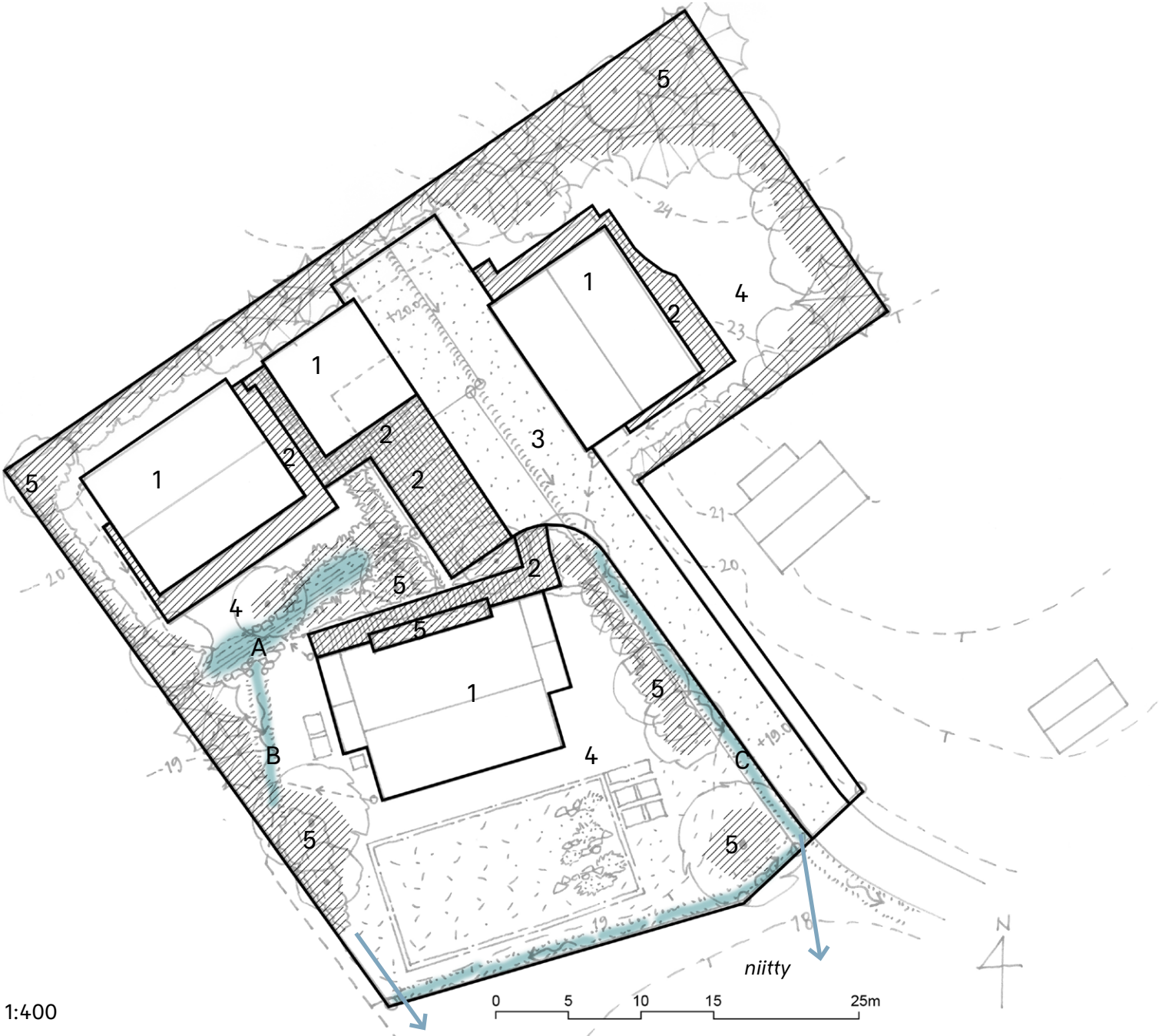
Hulevesien hallinta

Pihatien länsipuolella rakennusten välissä on tilaa yhteiselle hulevesien viivytykselle. Matalaan kosteikkomaiseen painanteeseen voidaan johtaa kattovesiä sekä pihoilla syntyviä hulevesiä pintavaluntana tai salaojaputkessa. Kosteikkoa ympäröivä kasvillisuus antaa näkösuojaa rakennusten välissä. Alueen pohjoisosasta vedet ohjataan kivettyä kourua pitkin pihatien reunalla kulkevaan avo-ojaan. Pihatien itäpuoleisen rakennuksen kattovedet ja pihavedet johdetaan ojaan esim. salaojaputkessa. Alueen eteläosassa hulevesiä ohjataan nurmipintaisissa painanteissa tai avo-ojissa. Hulevesipainanteet ja -ojat on merkitty kuvaan sinisellä.

Viivytetyt hulevedet johdetaan alueen lounaisreunalta putkessa (tai vaihtoehtoisesti pihatien suuntaisesti uuden hulevesiliittymän kautta) Tikasmäentien hulevesiviemäriin. Pihoilla on runsaasti läpäisevää pintaa, mikä mahdollistaa myös hulevesien osittaisen imeyttämisen maaperään. Kattovesiä on myös suositeltavaa kerätä kasteluvedeksi. Mikäli hulevesiviemäri tulvisi, hulevedet johdetaan piha-alueen reunoille muotoiltavaa tulvareittiä (vaaleansiniset nuolet) pitkin eteläpuoleiselle niittyalueelle.

ASEMAKAAVAN HULEVESIMÄÄRÄYS:

"Piha-alueilla hulevesien hallinnassa tulee suosia hyötykäyttö- ja haihdutusratkaisuja ohjaamalla hulevesiä istutuksille, biosuodatusalueille ja/tai hulevesirakenteisiin. Vettä läpäisemättömiltä pinnoilta tulevia hulevesiä tulee viivyttaa alueella siten, että hulevesipainanteiden, -altaiden tai -säiliöiden viivytystilavuuden tulee olla 1 m3 jokaista 100 m2 kohden. Hulevesipainanteiden, -altaiden tai -säiliöiden tulee tyhjentyä viivytystilavuuden osalta 12-24 tunnin kuluessa täyttymisestään ja niihin tulee suunnitella hallittu ylivuoto. Viherkaton viivytystarve on 2/3 vettä läpäisemättömän pinnan viivytystarpeesta."

Läpäisemätön pinta (ΣA)

Pinta	Pinta-ala (m²)	Valumakerroin	Läpäisemätön pinta
1 - Katto	450,96	0,9	405,86 m²
2 - Kiveys	193,51	0,7	135,45 m²
3 - Kivituhka	269,57	0,4	107,82 m²
4 - Nurmi	917,07	0,1	91,70 m²
5 - Istutettu	453,34	0	0 m²
Yhteensä	1759,29		740,83 m² (= ΣA)

Viivytystilavuus (V)

$$\Sigma A(m^2) / 100 m^2/m^3 = 7,41 m^3$$

Mitoitusvirtaama (qv)

$$\Sigma A(m^2) \times 0,0167 dm^3/s = 12,37 dm^3/s$$

Säilyttämiskyky (V)

Hulevesipainanne	Pinta-ala (m²)	Keskimääräinen syvyys	Tilavuus (m³)
A	27,30	0,2 m	5,46
B	9,51	0,2 m	1,90
C	47,29	0,2 m	9,45
Yhteensä	84,10		16,81

Säilyttämiskyky (V) > Viivytystilavuus (V)

$$16,81 m^3 > 7,41 m^3$$

Suunnitelmassa esitettyjen hulevesipainanteiden säilyttämiskyky (16,81 m³) ylittää alueella edellytettävän viivytystilavuuden (7,41 m³). Viivytystilavuuden tarve kuitenkin kasvaa, mikäli läpäisemättömän pinnan määrää lisätään esitetystä.

1:400